

STILTE

STILTE

Melanie De Roose

NON-FICTIE

2023

Beefcake Publishing

STILTE

De kracht van een moeder stopt niet met het leven,
de kracht van een moeder blijft voor eeuwig geven.

Er woekert een hardnekkig misverstand, bij kenners en bij leken, dat schrijven ‘bewaren’ betekent. Het is natuurlijk andersom. Schrijven is vernielen, bij gebrek aan beter. Waar je over schrijft gaat pas dan en juist daardoor voorbij. Literatuur is loslaten. Schrijven is verdrijven.

— Tom Lanoye, *Sprakeloos*

Onthoud goed dat wat jij hebt meegemaakt van jou is. Je kunt niet schrijven vanuit andermans duisternis, je kunt alleen schrijven vanuit die van jezelf.

– Anne Lamott, *Bird by Bird*

Proloog

‘Jij ook nog een koffie?’

‘Ach, waarom niet, we zitten hier goed. Ik dacht dat het niet te doen zou zijn om buiten te zitten, maar hier is het ideaal. Een zacht windje, schaduw.’

Op deze warme middag zit ik samen met mijn grootmoeder op ons overdekte terras in de tuin, naast het tuinhuis. Het is volop zomer. De temperaturen stegen al enkele dagen boven de dertig graden, volgens de krantenkoppen zaten we officieel in een hittegolf. Het had al een tijdje niet meer geregend. Die combinatie van hitte en droogte merkte je in de natuur. Het gras zag tegenwoordig eerder bruin dan groen en de hortensia's in onze tuin droogden steeds meer uit, ondanks een dagelijkse sproeibeurt. Enkel het onkruid bleef overal stralend doorgroeien.

Onze bejaarde labrador lag te slapen naast het terras. Ze vond rust in de schaduw onder de knotwilgen die langs het tuinpad stonden. De kat verstopte zich overdag onder ons bed om er 's avonds, als het frisser werd, op uit te trekken en pas de ochtend erop weer naar huis te komen, als de zon de dag terug begon op te warmen.

Mijn zoon en dochter lazen binnen strips. Nu ze negen – ‘bijna tien!’ – en elf jaar oud waren, vonden ze zichzelf te groot om nog in een opblaasbaar zwembadje te spelen. Ze werden effectief groter, maar ik wou dat ze die puberstreken nog even achterwege lieten. Het zijn echte speelvogels die als puppy's over elkaar heen kunnen rollen en stoeien, en tegelijkertijd kun je met hen praten, écht praten, over gevoelige onderwerpen. Ik hou ervan hen te horen spelen terwijl ik in huis bezig ben, om te luisteren naar de verhalen tijdens hun spel die verraden dat ze beschikken over een grenzeloze, fantasierijke creativiteit.

Mijn oma en ik komen geregeld samen om wat te praten bij een koffie, voor oma met één klontje suiker en een scheutje melk, voor mij zwart. Op dagen dat we elkaar niet zien, probeer ik tegen de avond even tijd vrij te maken om te bellen en te horen hoe het gaat. Ik weet dat zij dan ook gerust is als ze weet dat alles oké is met ons. Achtennegentig jaar jong is ze, met de klemtoon op jong. Ze is een kranige vrouw. Een vrouw die al veel mee-maakte in haar leven, maar altijd de glimlach op haar jeugdige gezicht bewaarde. Ze heeft een trotse houding, kin omhoog, en staat erop met de nodige klasse, gedistingeerd zoals ze zelf zegt, voor de dag te komen. Haar korte kapsel steeds in model in een zijstreep, een broek met bandplooï en een gebreid truitje in een pastelkleur, lichte make-up. Niemand schat haar naar haar leeftijd.

De gebeurtenissen tijdens ons leven brachten ons heel dicht bij elkaar. Mijn grootmoeder en ik begrijpen elkaar zonder woorden. Ook al is er een verschil van eenenzestig jaar tussen ons, van een generatiekloof is er nauwelijks sprake. Vaak halen we, tijdens onze koffiekletsnamiddagen, herinneringen op aan vroeger: onze vakanties aan zee samen met mijn moeder, de vele weekends die ik bij haar en opa logeerde en de uitstappen die we toen maakten, onze reis naar Oostenrijk.

‘Weet gij dat ge als twee druppels water op uw moeder lijkt?’

‘Echt?’ Het mooiste compliment, het krijgt mij altijd even stil.

‘Hoe oud was ik toen we samen elke zomer naar zee begonnen te gaan?’

‘Goh, even denken, de tweeling was ongeveer twee jaar toen we voor het eerst gingen, denk ik, dus gij moet ... negen zijn geweest.’

‘En hoelang waren gij en opa getrouwd toen hij overleed?’

‘Net geen vijfenzestig jaar, en zeventig jaar waren we tezamen. Alles was geregeld met de zaal voor het feest. Het zag er

zo'n goede menu uit.' Mijn grootmoeder zuchtte diep terwijl ze voor zich uit keek, peinzend over haar man die ze negen jaar eerder moest afgeven.

'Sorry voor de vragen, oma. Maar weet ge, aan u durf ik dit te zeggen, ik ben bezig om alles wat ons overkwam, van voor mijn geboorte tot nu, neer te schrijven. En ik wil zeker zijn dat ik alles juist vertel.'

'Zoals in een dagboek, bedoelt ge? Als dat u helpt, moet ge dat zeker doen.'

'Nee, geen dagboek. Ik zou alles graag in een boek gieten en hoop het te kunnen laten uitgeven, om zo een steun of hulp te zijn voor mensen die hetzelfde meemaken. En om die zaken bespreekbaar te maken, zodat er iets aan gedaan kan worden.'

'Dat is een heel goed idee van u, mijn kind. Een boek over alles wat we meemaakten, met die smeerlappen. Ge zult zeker een boek kunnen volschrijven daarmee. Opa zou het ook een goed idee vinden. Hij schreef ook zo graag. Ja, ik vind het echt goed van u dat ge dat doet. Ik hoop dat ik het nog mag beleven dat het klaar is en ge mij eruit kunt voorlezen.'

Dat was de bevestiging die ik nodig had. Jarenlang al dacht ik eraan om mijn verhaal neer te schrijven. Het bleef bij korte pogingen die ik even snel weer staakte. Nu was ik met meer overtuiging beginnen te schrijven, vond de juiste toon, en kreeg bevestiging van mijn grootmoeder dat ze mijn idee steunde. Dat extra duwtje had ik nodig om dit boek tot een goed einde te brengen.

Terwijl onze labrador naast mij huppelde langs de straat, althans de eerste twee kilometer, de derde kilometer had ze mijn aanmoedigingen nodig om thuis te raken met haar ouder wordende knoken, probeerde ik mij te focussen op de huizen die we passeerden tijdens onze wandeling. Ik stel me voor hoe ze er vanbinnen uitzien, wie er woont, hoe de sfeer is in het huis. Al snel neemt mijn focus weer af en moet ik mij inspannen niet in gedachten te verzinken. Het zijn de woorden die in mijn hoofd zitten. De vele duizenden woorden, allemaal kriskras door elkaar, als een tornado wervelen ze elke dag door mijn gedachten. Soms lijkt het of ze me afsluiten van de wereld rondom mij. Ze nemen elk beschikbaar plekje in, eisen alle aandacht op. Ze groeien en groeien, roepen alsmaar luider, duwen steeds maar harder en proberen zich zo een weg naar buiten te banen. De wijde wereld in, om zich aan iedereen te laten horen, met een stem nog luider dan die van de marktkramer die zijn fruit en groenten aanprijst bij de voorbijgangers aan zijn kraam.

Ik probeer ze stil te krijgen door heel hard aan andere dingen te denken, zodat die andere gedachten luider worden dan de tornado aan woorden. Of door te lopen of wandelen door het bos met de labrador, door muziek te luisteren achter het stuur, heel luid, en luidkeels mee te zingen, door te binge-lezen en mij in te leven in het verhaal dat ik lees, door spelletjes te spelen met mijn kinderen, door te studeren en nieuwe informatie in mijn hoofd te proppen. Helaas boek ik weinig succes en blijft de woordentornado de luidste. Dus besluit ik maar de strijd op te geven, de tornado wint. Ik zal de woorden naar buiten laten stromen. Ik zal mijn verhaal neerschrijven en aan iedereen laten horen. ‘Hij’

leerde mij te zwijgen en dacht dat ik dat voor altijd zou blijven doen. Ik doe nu wat 'hij' nooit verwachtte, vertel aan de wereld wat voor iemand 'hij' echt was. Omdat ik mij eindelijk moedig genoeg voel om dat te doen, omdat ik een steun wil zijn voor wie het nodig heeft, omdat ik moet helpen waar ik kan, om te wijzen op signalen voor mogelijk gevaar. Om aan te tonen dat wat er ook je pad kruiste en je leven overhoop haalde, je altijd moet leven met open blik en opgeheven hoofd, je moet openstaan voor de hulp die je wordt aangereikt, en je moet genieten van de kleine dingen van het leven want dat zijn de dingen die er uiteindelijk toe doen. Het geluid van de wind die door de bomen ruist, een meeneemkoffie in een kartonnen beker, het majestueuze van een oude eik met zijn duizenden vertakkingen, het lied van een groep kinderen op schooluitstap, een beker automatencola in de bioscoop, het geluid van de golven terwijl je op het strand ligt met je ogen dicht onder het warme deken van de zon, het wonder van de natuur die elk jaar terug opbloeit in de lente. Het kan me telkens opnieuw verbazen en blij maken en ik hoop die onbevangen, ongecompliceerde blik op het leven voor altijd te behouden. Want het brengt mij rust. Rust die ik nodig heb om die woorden-tornado gestructureerd naar buiten te krijgen en zo stilte te creëren in mijn hoofd. De stilte waar ik al mijn hele leven naar zoek.